

בבית המשפט העליון**רע"א 1982/05**

בפני: כבוד השופטת ע' ארבל

המבקשים: 1. מקומון כל הצפון
 2. פלונית
 3. פלוני
 4. פלוני

נגד

המשיבים: 1. פלוני
 2. פלוני
 3. פלונית

החלטה

1. בפניי בקשה למתן רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה (כבוד השופטת ב' בר-זיו) מיום 26.1.05, לפיה נדחתה בקשת המבקשים למתן רשות ערעור על החלטת בית משפט השלום בעכו (כבוד השופט ש' שר) מיום 26.12.04.

בהחלטה נשוא ההליכים (להלן – ההחלטה המבטלת), קיבל בית משפט השלום את בקשת המשיבים לביטול החלטה, החלטה לפיה נמחקה תביעת המשיבים בשל אי קיום צווי בית המשפט (להלן – ההחלטה המוחקת). תוצאת ההחלטה המבטלת, כי תביעתם של המשיבים נגד המבקשים תמשיך להתנהל. התביעה שהגישו המשיבים הינה תביעה כספית לקבלת פיצויים עקב מה שהוגדר על ידי המשיבים כהוצאת דיבה.

אתאר בתמצית את ההליכים הקודמים.

ביום 5.7.04 הגישו המבקשים לבית משפט השלום בעכו בקשה למחיקה ו/או דחיית התביעה שהוגשה נגדם. זאת, בשל כך שלטענתם המשיבים לא קיימו צווי בית משפט שעניינם גילוי מסמכים. המשיבים לא הגישו תגובה לבקשה זו, וביום 7.11.04 הורה בית המשפט על מחיקת התביעה ללא צו להוצאות "בהעדר כל תגובה מטעם המשיב ומאחר ויש אישורי מסירה".

ביום 21.12.04 הגישו המשיבים "בקשה לביטול החלטה למחיקת התביעה". בבקשתם טענו המשיבים שלא נמסרה להם בקשת המבקשים למחיקת התביעה וכי צווי בית המשפט קוימו על ידיהם. בקשה זו הועברה לתגובת המבקשים "תוך 48 שעות". המבקשים הגישו את תגובתם ובה טענו באריכות לכך שצווי בית המשפט טרם קוימו במלואם. בנוסף, הכחישו המבקשים את טענת המשיבים, לפיה הבקשה למחיקת תביעה לא נמסרה להם. המבקשים הצביעו לעניין זה על אישור מסירה, אישור אשר נזכר כאמור בהחלטה המוחקת שלשונה הובא לעיל.

2. ביום 26.12.04 ביטל בית משפט השלום את החלטתו למחיקת התביעה. וכך כתב:

"לאחר עיון בבקשה בבקשה (כך במקור – ע.א.), מצאתי לנכון בנסיבות העניין, לבטל את פסה"ד. בסוגיית ההוצאות אדון במסגרת פסה"ד הסופי."

על ההחלטה הזו הגישו המבקשים בקשת רשות ערעור לבית המשפט המחוזי. בקשתם נדחתה, בזה הלשון:

"בנסיבות הבקשה, אין מקום להתערב בהחלטת בימ"ש קמא.

הבקשה נדחית.

מאחר ולא נתבקשה תגובה – אין צו להוצאות."

על ההחלטה זו הגישו המבקשים בקשת רשות ערעור לבית משפט זה. בבקשתם חוזרים המבקשים על טענותיהם אותם העלו בערכאות הקודמות, הן לעניין הפרת צווי בית משפט והן לעניין אישור המסירה. בנוסף, טוענים המבקשים שיש לקבל את הבקשה למתן רשות ערעור ולבטל את ההחלטות של הערכאות הקודמות, ולו בשל העובדה שההחלטות ניתנו ללא הנמקות כלשהן.

3. החלטתי להיעתר לבקשה, לדון בה כבערעור ולבטל את ההחלטות של בית המשפט המחוזי ושל בית משפט השלום.

כאמור, המבקשים מעלים טענות שונות. ברם, איני רואה צורך לדון בטענות כולן, משהגעתי לכלל מסקנה שאין מנוס מלהחזיר את התיק לבית משפט השלום לשם מתן החלטה מנומקת בבקשת המשיבים לבטל את ההחלטה המוחקת מיום 7.11.04.

4. חובת ההנמקה מעוגנת בהוראת תקנה 192 [לתקנות סדר הדין האזרחי](#), התשמ"ד-1984, וזה לשונו:

192. תוכן פסק הדין

פסק דין בתובענה שהוגש בה כתב הגנה יכיל הרצאה תמציתית של הענין, ממצאי בית המשפט לגבי העובדות המהותיות, השאלות שעמדו להכרעה, ההחלטה ונימוקה.

כפי שנפסק לא פעם, ההנמקה הינה חלק בלתי נפרד מכל פסק דין. ההנמקה היא שמאפשרת לצדדים להבין את הבסיס לפסק הדין והיא שמאפשרת לבית משפט שלערעור לבקרו. יתרה מזאת, להנמקה חלק חשוב בתהליך של גיבוש ההחלטה ובלעדיה לא ניתן לומר שזכה להתברר בבית המשפט. ציין זאת השופט ד' לוי:

"אם כך הם פני הדברים, ואם כפי שאמר בעבר בית משפט זה "שופט אינו יוצא ידי חובתו בלי לנמק את החלטותיו" (בג"צ 79/63 [טרודלר נ' פקידי הבחירות לועדות החקלאיות, פ"ד י"ז 2503, 2516](#)), כי אז ניתן להעלות על הדעת שענין אשר נדון בפני ערכאה כלשהי, וזו הוציאה מתחת ידיה פסק דין שאיננו מנומק, או שאינו מנומק די הצורך, אי אפשר לומר עליו שזכה לידון כראוי בפני אותה ערכאה, ועל כן יש במצב ענינים זה כדי להטות את הכף לכוון של מתן רשות ערעור, במקרה שזו מתבקשת." (רע"פ 1516/90 יקב הגליל בע"מ נ' מדינת ישראל (לא פורסמה, ניתנה ביום 29.5.90)).

ואמנם, העדר הנמקה עשוי לשמש כעילה לביטול פסק דין (ראו: י' זוסמן סדרי הדין האזרחי (מהדורה שביעית, 1995) 521). וכן מפי השופט י' זמיר:

"אכן, ברור וידוע הוא כי חובה על בית המשפט לתת נימוקים להחלטה, בין אם הוא מקבל את העתירה ובין אם הוא דוחה את העתירה, אלא אם ההחלטה מקובלת על שני הצדדים. כך קובע הדין החרות וכך קובעת גם ההלכה הפסוקה..."

...ההנמקה הנדרשת יכולה להיות, לפי נסיבות המקרה, קצרה ותמציתית. כדברי הנשיא שמגר בע"א 668/89 פאר נ' חברת בית פרישמן 38 בע"מ, פ"ד מד (4) 693, 697:

"אך מובן שמידת ההנמקה הנדרשת נבחנת, מבחינה עניינית, לפי נסיבותיו של כל מקרה".

...

בית המשפט המחוזי לא קיים את חובת ההנמקה, ולו רק במקצת, ודי בכך כדי לבטל את החלטתו, ולהחזיר אליו את התיק. (רע"ב 3019/98 מדינת ישראל נ' יצחק ארזי, פ"ד נב(2), 743, עמ' 748-749).

5. כפי שקבע הנשיא מ' שמגר – בדברים המצוטטים – ההנמקה הנדרשת יכולה להיות, לפי נסיבות המקרה, קצרה ותמציתית. כך למשל כאשר מדובר בהחלטה טכנית שאין בה כדי לפגוע באינטרס של הצד שכנגד או שהחלטה ניתנה בהסכמת הצדדים. במקרה דנן מדובר בהחלטה בעלת חשיבות. החלטה למחוק תביעה, כמו גם החלטה לבטל החלטה מוחקת תביעה, הינן החלטות המכריעות בשאלה החשובה ביותר של כל תיק – אם יתנהל אם לאו. ככלל בתי המשפט מנמקים החלטותיהם ובית משפט אשר החליט בעניינים כגון דא לא יכול לצאת ידי חובתו ללא הנמקה.

ערה אני לכך שביטול החלטה המוחקת תביעה מביא אך לכך שהתביעה תתברר לגופה, תוצאה שבדרך כלל הינה תוצאה רצויה. ברם, אין להתעלם מהאינטרס של הנתבע, אשר השקיע משאבים, הגיש בקשה למחיקת תביעה ובקשתו אף התקבלה. עבורו, התוצאה לפיה תיק אשר הצליח לסגור נפתח לפתע פתאום מחדש עשויה להיות קשה, וממילא מובן רצונו שהחלטה המחיה את התביעה תהיה החלטה מנומקת.

התיק יוחזר לבית משפט השלום כדי שיחליט מחדש – בהחלטה מנומקת – בבקשת המשיבים לביטול ההחלטה המוחקת. מאחר שהתיק נקבע לדיון בבית משפט השלום ליום 19.2.06, יתן בית משפט השלום את החלטתו תוך פרק זמן קצר.

ניתנה היום, כ"ג בטבת תשס"ו (23.1.06).

עדנה ארביל 1982/05-54678313

ש ו פ ט ת

העותק כפוף לשינויי עריכה וניסוח. 05019820_B02.doc
מרכז מידע, טל' 02-6593666 ; אתר אינטרנט, www.court.gov.il
/עכ.

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[הודעה למנויים על עריכה ושינויים במסמכי פסיקה. חקיקה ועוד באתר נבו - הקש כאן](#)